

Raadsvergadering
13 november 2025

Zaaknummer
1387578

Onderwerp: Voorgenomen besluit: Juridisch formaliseren van de samenwerking in Regio Zuid Oost Utrecht (ZOU)

Aan de raad,

Onderwerp

Voorgenomen besluit: Juridisch formaliseren van de samenwerking in Regio Zuid Oost Utrecht (ZOU).

Gevraagde beslissing

1. Geen zienswijze in te dienen op het voorgenomen besluit van het college om in te stemmen met de ontwerp-centrumregeling Sociaal Domein Regio Zuid Oost Utrecht.

Grondslag

- Wet Verbetering beschikbaarheid specialistische Jeugdzorg
- Wet gemeenschappelijke regelingen
- Algemene wet bestuursrecht (Awb)

Inleiding

Op grond van in april jl. door de Tweede Kamer aangenomen Jeugdwetgeving, zijn gemeenten verplicht hun regionale samenwerking met betrekking tot specialistische jeugdzorg publiekrechtelijk vorm te geven. Regio's kunnen daarbij kiezen uit drie juridische vormen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen: een openbaar lichaam, een bedrijfsvoerings-organisatie of een centrumregeling. De bestaande netwerk-samenwerking in de regio Zuid Oost Utrecht (ZOU) voldoet niet aan de vormvereiste omdat deze privaatrechtelijk is vormgegeven.

Na een regionale scenarioverkenning en regionale afstemming leggen de colleges van de ZOU-gemeenten ter zienswijze als voorgenomen besluit aan de gemeenteraden voor, om voor de komende paar jaar te kiezen voor een centrumregeling als juridische vorm. Ingaande per 1 januari 2027. Hierin worden de huidige taken en onderwerpen van de samenwerking in het sociaal domein ondergebracht. De gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft zich in beginsel bereid verklaard om de rol van centrumgemeente op zich te nemen. Deze gemeente vervult in de huidige netwerksamenwerking de rol van gastheergemeente.

Op de regionale raadsavond van woensdag 24 september jl. zijn raadsleden van de vijf gemeenten beeldvormend meegenomen op dit onderwerp.

De besluitvorming over de formalisering van de regionale samenwerking in een centrumregeling gaat in twee rondes. Uw raad wordt eerst, met dit voorstel, in de gelegenheid gesteld om een zienswijze te geven op het voorgenomen besluit van de colleges. Aangezien er geen aanleiding wordt gezien voor het maken van opmerkingen wordt voorgesteld om geen zienswijze te geven. Indien gemeenteraden zienswijze geven worden deze gebundeld, voorzien van een reactie, en leiden waar nodig tot aanpassing van de ontwerpregeling. Hierna volgt een verzoek aan uw raad om definitief toestemming te geven aan het college om de centrumregeling vast te stellen. Dit zal naar verwachting eind 2025 of begin 2026 zijn. Pas nadat alle gemeenteraden toestemming hebben verleend, kunnen de colleges besluiten tot vaststelling van de centrumregeling en de regeling aangaan. De centrumregeling is een collegeregeling en de gemeenteraden kunnen alleen dan hun instemming onthouden als sprake is van strijdigheid met het recht of het algemeen belang.

Tegelijkertijd gaan we in regionaal verband uitgangspunten en een ontwikkelproces formuleren voor een verkenning naar een eventuele verbreding van de regionale samenwerking. Dit kan op termijn leiden tot een keuze voor een andere juridische vorm van de samenwerking. Het is de bedoeling om de uitgangspunten en het ontwikkelproces op te nemen in het verzoek aan de gemeenteraad voor definitieve toestemming voor centrumregeling. De verkenning zelf zal pas plaats vinden in de nieuwe collegeperiode.

Beoogd effect

De overgang naar een centrumregeling in ZOU is bedoeld om te voldoen aan de wettelijke vereisten die gelden voor regionale samenwerking in het sociaal domein, specifiek op het terrein van Jeugdzorg. De huidige samenwerking voldoet niet aan deze vereisten.

Een bijkomend effect is dat de overgang naar de een centrumregeling bijdraagt aan het verder professionaliseren van de samenwerking in ZOU.

Beschrijving varianten/mogelijkheden

1.1 De wetgever geeft drie mogelijkheden om de samenwerking publiekrechtelijk voor te geven. Gemeenten kunnen kiezen uit drie juridische vormen voor samenwerking volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen: een openbaar lichaam, een bedrijfsvoerings-organisatie of een centrumregeling. De centrumregeling is de meeste "lichte" vorm van samenwerking die het meest lijkt op, en aansluit bij, de huidige netwerksamenwerking. Om deze reden wordt i.i.g. voor de komende paar jaar voorgesteld om te kiezen voor een centrumregeling. Tegelijkertijd willen de gemeenten in de nieuwe collegeperiode starten met een verkenning naar een mogelijke verbreding van de regionale samenwerking. Een dergelijk proces dient zorgvuldig te worden gedaan en vraagt een langere doorlooptijd. De uitkomsten van de verkenning en van de evaluatie van de centrumregeling kunnen op termijn leiden tot een keuze voor een andere vorm van de samenwerking.

Argumenten

1.1 Het instellen van een centrumregeling is nodig om te voldoen aan wettelijke verplichtingen.

Gemeenten worden wettelijk verplicht hun regionale samenwerking met betrekking tot specialistische jeugdzorg publiekrechtelijk vorm te geven. De bestaande netwerk-samenwerking in de regio Zuid Oost Utrecht (ZOU) voldoet niet aan die vormvereiste omdat deze privaatrechtelijk is vormgegeven en niet publiekrechtelijk.

1.2 Een centrumregeling sluit het beste aan bij de huidige regionale samenwerking en is relatief eenvoudig te implementeren.

Het instellen van een centrumregeling betekent in essentie niet veel meer dan een juridische omzetting van de huidige gastheergemeente constructie naar centrumgemeente. Aan verantwoordelijkheden en bevoegdheden verandert niets wezenlijks. De centrumregeling is de meest "lichte" vorm van samenwerking die het meest lijkt op, en aansluit bij, de huidige netwerksamenwerking in ZOU. De ZOU-gemeenten zijn overwegend positief over de wijze en omvang van de huidige samenwerking. Daarom is ervoor gekozen om voor de taken van de centrumregeling uit te gaan van de huidige taken en onderdelen van de ZOU-samenwerking. Dit is breder dan alleen de verplichte wettelijke taken rond specialistische Jeugdzorg maar gaat ook om zaken als de inkoop meer algemeen van jeugdzorg en Wmo-diensten. Doordat de centrumregeling lijkt op de huidige netwerksamenwerking zijn overgangskosten relatief laag en de implementatie het makkelijkst.

In de huidige samenwerking is de gemeente Utrechtse Heuvelrug gastheergemeente, wat betekent dat medewerkers die werken voor regio ZOU in dienst zijn van die gemeente. De gastheergemeente wordt met de nieuwe regeling centrumgemeente. Utrechtse Heuvelrug is bereid die nieuwe rol op zich te nemen. Echt nieuw is die rol niet; de wijziging is vooral juridisch van aard en sluit aan op de toch al lopende ontwikkelingen rond inbedding van het regioteam binnen gastheergemeente Utrechtse Heuvelrug.

1.3 Bevoegdheden blijven bij de afzonderlijke gemeenten, hierin wijzigt niets.

De formele bevoegdheden tot het vaststellen van beleid op het gebied van Jeugd en Wmo blijven bij de colleges en raden van de vijf gemeenten. Alleen coördinatie en beleidsvoorbereiding op regionale thema's en de uitvoering wordt, net als nu, gedaan binnen de centrumregeling. Ook de verantwoordelijkheid voor uitvoering door de lokale teams blijft hetzelfde, deze blijft bij de gemeenten.

1.4 Specifieke invulling en uitwerking is mogelijk via een dienstverleningsovereenkomst.

De centrumregeling biedt, binnen algemene wettelijke kaders, ruimte voor specifieke invulling en uitwerking in een dienstverleningsovereenkomst en eventueel andere onderliggende documenten.

1.5 Er is geen aanleiding voor het geven van een zienswijze.

Het instellen van de centrumregeling heeft geen direct maatschappelijk effect en is niet in strijd met recht of algemeen belang. Het gieten van de huidige netwerksamenwerking in een andere juridische vorm heeft geen directe gevolgen voor inwoners. De kaderstellende bevoegdheden voor het sociaal domein blijven bij de afzonderlijke gemeenten en raden. De gemeenten blijven zelf verantwoordelijk voor de dienstverlening aan inwoners. Bij de voorgaande argumenten is beargumenteerd het waarom van de centrumregeling en waarom deze als meest passend wordt gezien voor de komende jaren. Er is geen aanleiding voor het maken van opmerkingen en wordt uw raad voorgesteld om geen zienswijze te geven.

Kanttekeningen

-

Kosten, baten en dekking

Er zijn eenmalige voorbereidings- en implementatiekosten van de centrumregeling voor de uitwerking van de (voorbeeld-) Dienstverleningsovereenkomst (met eventueel aanvullend afsprakenkader), een Reglement van Orde voor de Bestuurstafel en voor de implementatie van de centrumregeling in de organisatie van Utrechtse Heuvelrug. Deze eenmalige kosten van de ombouw kunnen gedekt worden vanuit regionale middelen.

Nummer

1387578

De raad van de gemeente Bunnik;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 16 september 2025;

b e s l u i t :

1. Geen zienswijze in te dienen op het voorgenomen besluit van het college om in te stemmen met de ontwerp-centrumregeling Sociaal Domein Regio Zuid Oost Utrecht

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 13 november 2025,

de griffier,

de voorzitter,

dhr. F.J. van der Lubbe

dhr. R. van Bennekom

Voorstel procedure raadsvoorstel / -besluit

<i>Inhoud</i>	
Onderwerp	Voorgenomen besluit: Juridisch formaliseren van de samenwerking in Regio Zuid Oost Utrecht (ZOU)
Datum besluit B&W	16 september
Vertrouwelijke stukken	Nee
<i>Gewenste planning</i>	
Informatie avond	Nee
Politieke avond	30 oktober 2025
Raadsvergadering	13 november 2025
Uiterste datum Raad	13 november 2025
<i>Agenda Commissie</i>	
Datum bespreking	30 september 2025
Opmerkingen	